



SVENSKA SOM ANDRASPRÅK OCH LITTERATUR 10.3.2020

Slutgiltiga beskrivningar av goda svar 12.5.2020

Grunderna enligt vilka bedömningen gjorts framkommer i de slutgiltiga beskrivningarna av goda svar. Uppgiften om hur bedömningsgrunderna tillämpats på examinandens provprestation utgörs av de poäng som examinanden fått för sin provprestation, de slutgiltiga beskrivningarna av goda svar och de föreskrifter gällande bedömningen som nämnden gett i sina föreskrifter och anvisningar. De slutgiltiga beskrivningarna av goda svar innehåller och beskriver inte nödvändigtvis alla godkända svarsalternativ eller alla godkända detaljer i ett godkänt svar. Eventuella bedömningsmarkeringar i provprestationerna anses vara jämfällbara med anteckningar och sålunda ger de, eller avsaknaden av markeringar, inte direkta uppgifter om hur bedömningsgrunderna tillämpats på provprestationen.

Fulla poäng kan endast ges för ett svar som inte innehåller felaktig information.

Provprestationerna får inte kopieras. De är sekretessbelagda dokument.

De kriterier utifrån vilka uppgifterna 1.2., 1.5., 2.5., 3.3., 3.5., 3.6., 4, 5 och 6 bedöms finns beskrivna i Studentexamensnämndens föreskrifter om provet i svenska som andraspråk.

https://www.ylioppilastutkinto.fi/images/sivuston_tiedostot/Ohjeet/Koekohtaiset/foreskrifter_svenska_eller_finska_som_andrasprak.pdf

DEL I: Hörförståelse (50 p.)

1. Kvinnors rätt till utbildning (16 p.) (flervalssvar, textsvar)

1.1. Vad fick kvinnor tidigare inte göra vid universitetet? (2 p.) (flervalssvar)

Kvinnor fick inte bestämma hur de skulle klä sig. (2 p.)

1.2. Vilka möjligheter skapade de kvinnliga pionjärerna för andra kvinnor? Nämn tre saker. (5 p.) (textsvar)

Att kvinnorna fick börja gå i byxor på universitetet, att kvinnor fick börja studera vid universitetet och avlägga studentexamen. (5 p.)

1.3. Hur förhöll man sig i Ryssland till kvinnliga studerande? (2 p.) (flervalssvar)

Man ogillade tanken att kvinnor studerade vid universitetet. (2 p.)

1.4. Hur reagerade de manliga studerandena på Emma? (2 p.) (flervalssvar)

De beundrade henne. (2 p.)

1.5. Hur utvecklades situationen för kvinnliga studerande efter 1870-talet? (5 p.) (textsvar)

Utvecklingen gick mycket snabbt. Redan 1891 fanns det 44 kvinnliga studerande inskrivna på Helsingfors universitet och kvinnornas andel av alla studerande ökade sen väldigt snabbt. Vid filosofiska fakulteten fanns det mer kvinnor än män redan i början av 1900-talet. Kvinnorna har varit i majoritet sedan 1920-talet. (5 p.)

2. Vad är bildning? (13 p.) (flervalssvar, textsvar)

2.1. Vilken roll spelade Navid Modiris föräldrar för hans syn på bildning? (2 p.) (flervalssvar)

De såg till att han insöp kultur. (2 p.)

2.2. Hur ser Navid till att upprätthålla sin bildning i vuxen ålder? (2 p.) (flervalssvar)

Han inspireras av folk i sin omgivning. (2 p.)

2.3. Vad vore Navid utan sitt intresse för kunskap? (2 p.) (flervalssvar)

En intellektuellt vilse person (2 p.)

2.4. Vad krävs för att kunskap ska fastna enligt Navid? (2 p.) (flervalssvar)

Att kunskapen är meningsfull (2 p.)

2.5. Varför är bildning viktigt i ett samhälle? Ta ställning till Navid Modiris tankar. (5 p.) (textsvar)

Här ska eleven visa att hen förstår vad bildning innebär och kunna argumentera för varför bildning är viktigt. Ett gott svar ska på ett eller annat sätt ha en koppling till Navid Modiris tankar. (5 p.)

3. Världens bästa skola! (21 p.) (flervalssvar, textsvar)

3.1. Varför är den svenska skolan i kris? (2 p.) (flervalssvar)

Eleverna presterar allt sämre inom vissa ämnen. (2 p.)

3.2. Vad är det för speciellt med Gripsholmsskolan? (2 p.) (flervalssvar)

Utbildningen har en finsk prägel. (2 p.)

3.3. Varför är lärarjobbet så prestigefyllt i Finland, enligt Nina Lidfors? Nämn tre saker. (5 p.) (textsvar)

Det är svårt att komma in på utbildningen, och när man väl kommit in är man stolt över det, och över att få utbilda sig till lärare. Det är de allra bästa studenterna som kommer in. De har också gjort ett mycket medvetet val att bli lärare. (5 p.)

3.4. Hur jobbar lärarna på Gripsholmsskolan? (2 p.) (flervalssvar)

De skapar goda förutsättningar för lärande. (2 p.)

3.5. Vilka är den finska skolans styrkor, enligt Fritjof Sahlström? (5 p.) (textsvar)

Man ger de elever specialstöd som har svårt med läsning, räkning och skrivning, och man hjälper och stöder dem i ett tidigt skede, när de är små. I den finska skolan är det också väldigt få elever som det går riktigt illa för i skolan. (5 p.)

3.6. Vad sägs i inslaget om skillnaderna mellan Finland och Sverige när det gäller nyanlända elever? (5 p.) (textsvar)

I Finland är elevpopulationen kulturellt sett mer homogen, medan det i Sverige är mycket mer blandat, dvs. många elever kommer från andra länder. De nyanlända behöver också mycket mer stöd i skolan pga. sin bakgrund. Det är väldigt viktigt att de nyanlända får detta stöd, eftersom det hjälper dem att lyckas i skolan. (5 p.)

DEL II: Läskompetens (50 p.)

4. Receptet på en nobelpristagare (50 p.) (textsvar)

4.1. I början av artikeln sägs det att bilden av nobelpristagarnas bakgrund "spretar". Vad menas med det? Förklara och ge exempel. (10 p.) (textsvar)

Det betyder att det inte finns någon entydig faktor som är avgörande för att man ska bli en nobelpristagare. Spretigheten syftar på att Nobelpristagarna haft väldigt varierande bakgrund. En del pristagare har varit mer lekfulla, andra mer uthålliga. Nobelpristagarna som nämns i artikeln visar exempel på detta. (10 p.)

4.2. Varför var familjen så viktig för att Willard S. Boyle skulle bli intresserad av forskning? (10 p.) (textsvar)

För Willard S. Boyle var familjen, och i synnerhet hans mamma, viktig för att hon undervisade honom hemma på ett speciellt sätt. Hon ställde knepiga frågor som krävde noggrant uttänkta svar. Willard S. Boyle tror att det skapade den nyfikenhet som drivit honom som forskare. (10 p.)

4.3. Varför ifrågasätts föreställningen om det ensamma kreativa geniet i artikeln? Vad betonas i stället? (10 p.) (textsvar)

Föreställningen om det ensamma kreativa geniet ifrågasätts för att det är en föråldrad uppfattning. Idag kommer man inte långt på egen hand. Det krävs andra egenskaper: samarbete, förmåga att övertyga, kreativitet, nätverkande osv. (10 p.)

4.4. Hur hänger kreativitet, lek och forskning ihop enligt artikeln? (10 p.) (textsvar)

I artikeln finns flera exempel som visar att en lekfull inställning och kreativa, påhittiga och nyskapande lösningar kan bidra till framgång i forskning. Det gäller särskilt i uppkomsten av nya uppfinningar och upptäckter. I artikeln säger t.ex. Lars Bergström att ett lekfullt förhållningssätt är avgörande när nya uppfinningar skapas. (10 p.)

4.5. I artikeln står det att ett nobelpris kräver "grit". Förklara vad det betyder. (10 p.) (textsvar)

I artikeln finns en underrubrik som lyder "Nobelpris kräver grit". I ett gott svar ska examinandan plocka fram relevant information ur stycket. Begreppet "grit" syftar på andra egenskaper än kunskap, nyfikenhet och intresse. Det handlar om personliga egenskaper som uthållighet, motivation, drivkraft och passion. Enligt texten fungerar dessa egenskaper som ett slags motor som får forskarna att kämpa framåt i sin forskning. (10 p.)

DEL III: Skrivkompetens (129 p.)

5. Kort skrivuppgift: Stressigt i skolan? (30 p.) (textsvar)

Svarstexten bedöms med hjälp av bedömningskriterierna för den korta skrivuppgiften i föreskrifterna för provet i svenska som andraspråk och följande uppgiftsspecifika beskrivning av ett gott svar.

I den korta skrivuppgiften förväntas examinandan skriva en kommentar. Kommentaren ska innehålla cirka 500–800 tecken. En svarstext som avviker från det rekommenderade teckenantalet medför inte poängavdrag.

En god text kan t.ex. kännetecknas av följande egenskaper:

- Texten är utformad som en kommentar och innehåller en ändamålsenlig inledning och avslutning.
- Examinanden tar fasta på innehållet i insändaren och relaterar sina synpunkter till den.
- Examinanden anpassar smidigt och lyhört sina egna synpunkter till insändaren.
- Examinanden presenterar en konkret och ändamålsenlig lösning på problemet.

Tillägg angående bedömningen av den korta skrivuppgiften:

Vid bedömningen tillämpades bedömningskriterierna för den korta skrivuppgiften i provets föreskrifter och den ovannämnda beskrivningen av ett gott svar. Utöver dessa betonades också det kommunikativa syftet med skrivuppgiften, i föreskrifterna formulerat enligt följande:

"Det primära syftet med den korta skrivuppgiften är kommunikativt, det vill säga att mäta hur examinandan förmår reagera på ett meddelande från en annan part, och i sin egen kommunikation förmår beakta dess särdrag och de kommunikativa villkor det ställer." (Föreskrifterna för provet i svenska eller finska som andraspråk och litteratur (12.4.2019))

6. Uppsats (99 p.) (textsvar)

- 6.1. Uppsats (99 p.) (textsvar)
- 6.2. Uppsats (99 p.) (textsvar)
- 6.3. Uppsats (99 p.) (textsvar)
- 6.4. Uppsats (99 p.) (textsvar)
- 6.5. Uppsats (99 p.) (textsvar)
- 6.6. Uppsats (99 p.) (textsvar)
- 6.7. Uppsats (99 p.) (textsvar)
- 6.8. Uppsats (99 p.) (textsvar)

Övrigt som bör beaktas i bedömningen:

Bedömning av skrivprestationer

Problematiska ställen stryks under. Man behöver inte kommentera varje understrykning i ord, men i kommentarsfältet kan man om man vill kommentera vilket ställe som helst.